

PS VAN EEN REDACTEUR

PROCES, het Gevangenis­museum en Werelderfgoed

*Jaap van Vliet**

‘Zoals u hiernaast ziet is PROCES bezig met de 80ste jaargang. Kort geleden is uit de archieven van een van de oud-eindredacteuren een grotendeels complete set jaargangen tevoorschijn gekomen. Drie verhuisdozen vol geschreven: informatie, ontwikkelingen en meningen over berechting, reclassering en hun raakvlakken.’

Met deze regels begon het Ten geleide van PROCES, mei/juni 2001, nr. 5/6, door mij als redactiesecretaris geschreven. In 1999 was ik via een sollicitatieprocedure begonnen als lid van de redactie, om kort daarop het secretariaat over te nemen van Klaas de Graaff. Kort nadat mijn naam, adres en telefoonnummer als redactie-adres in het colofon van PROCES waren verschenen, werd ik gebeld door mevrouw Bertie Muller-Cohen, de echtgenote van de in 1965 overleden oprichter en oud-hoofredacteur van PROCES, mr. dr. Nico Muller. Mevrouw Muller woonde toen, evenals ik, in Arnhem en zij stond op het punt te verhuizen naar Amsterdam; ze moet toen zeker 97 jaar oud zijn geweest.¹

Mevrouw Muller vertelde mij dat zij kleiner ging wonen en had voor mij alle jaargangen van PROCES, netjes per jaargang ingebonden, en nog een paar mogelijk voor mij interessante boeken klaar liggen. Of ik die bij haar wilde komen ophalen, ik woonde toch in de buurt.

Zo kwam ik in het bezit van de complete, ongeveer tachtig jaargangen van PROCES. Dat was ongeveer drie meter boekenplank, ook voor mijn studeerkamer en voor die van de toenmalige redactieleden te veel van het goede. Ik besprak met mevrouw Muller de optie om de jaargangen onder te brengen bij een geïnteresseerde bibliotheek. En zo geschiedde: het was niet gemakkelijk een goede plek te vinden, maar na enige tijd kon ik de dozen afleveren bij de bibliotheek van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming in Den Haag en ik hoop dat deze daar nog bewaard zijn gebleven.

Maar: toen ik medio 2003 mijn werkzaamheden begon als beleidsadviseur bij de Reclassering Leger des Heils in Utrecht, maakte ik kennis met de scheidende beleidsmedewerker Arend Maris. Maris was jarenlang redactielid en -secretaris geweest van PROCES en bij het binnengaan van *zijn* vroegere en *mijn* nieuwe werk­kamer viel mijn oog meteen op een paar meter PROCES-nummers, die op een plank

* Dr. Jaap A. van Vliet is adviseur forensische zorg en onderzoeker en redacteur van PROCES.

1 Mevrouw mr. Bertie Muller-Cohen overleed op 13 september 2002, 99 jaar oud. Zie R. Blekxtoon, ‘In memoriam mr. Bertie G. Muller-Cohen’, PROCES 2002, 9/10, p. 140.

Jaap van Vliet

onder het schuine dak stonden opgesteld. Sommige jaargangen netjes ingebonden, maar vele ook per jaargang ingevouwen in een stukje papier of tussen een paar kartonnetjes. Ik was verrast en vroeg hem wanneer hij deze zou komen ophalen. 'Je bent toch redacteur van PROCES?', zei hij. 'Ze zijn nu van jou.' Hij glimlachte, draaide zich om en verliet de kamer.

Deze jaargangen stonden mij niet in de weg, totdat wij naar een ander pand verhuisden en het beleid werd ingevoerd dat er geen boekenkasten meer op de kamers mochten staan. Tot mijn pensioen in 2014 heb ik mij hiertegen verzet en een boekenkast bij mijn bureau behouden, maar uiteindelijk deed zich het dilemma voor: de jaargangen vernietigen of meenemen naar huis. En zo werden er weer diverse verhuisdozen ingepakt en kregen de jaargangen toch een plek in mijn studeerkamer, tot mijn eigen verhuizing vorig jaar. Weer werd alles ingepakt en de dozen belandden in de berging van mijn nieuwe appartement.

Het moge duidelijk zijn dat ik afstand wilde doen van deze jaargangen. Niet uit desinteresse, wel deels vanwege de omvang van de verzameling, maar zeker ook omdat een groot deel van de nummers inmiddels was gedigitaliseerd door de Koninklijke Bibliotheek. In diverse vergaderingen van de redactie werd gesproken over het digitaliseren van de nog niet gedigitaliseerde nummers en het 'waarheen met deze verzameling'. Uiteindelijk werden uit de jaargangen diverse artikelen gebruikt voor het themanummer dat in het kader van het honderdjarig bestaan van PROCES werd samengesteld.

Tijdens een van de laatste vergaderingen werd geopperd om de verzameling aan te bieden aan het Gevangenismuseum in Veenhuizen. En dat bleek een goede optie, want op mijn verzoek of er belangstelling was kreeg ik het volgende bericht:

Geachte heer Van Vliet,
Hartelijk dank voor uw bericht. Van het blad Proces hebben wij enkele jaargangen in de collectie (1972 tot en met april 1996), maar dus bij lange na niet compleet.
We hebben dus zeker belangstelling voor de jaargangen die we nog niet hebben, zodat we de serie kunnen completeren!
Met vriendelijke groet,
Alina Dijk
Conservator Collectie en Kennismanagement

En zo kon ik op 2 augustus 2021 de verzameling, inmiddels bestaande uit zes verhuisdozen met volgeschreven tijdschriften, aan het Gevangenismuseum overdragen en een bezoekje brengen aan het indrukwekkende archief en depot van het museum.

Over Veenhuizen, en dat geldt dus ook voor het Gevangenismuseum, werd op 27 juli 2021 bekendgemaakt dat het was uitgeroepen tot Unesco Werelderfgoed.²

2 Zie www.dji.nl/actueel/nieuws/2021/07/27/veenhuizen-uitgeroepen-tot-werelderfgoed, geraadpleegd op 30 augustus 2021.

Een felicitatie waard en tegelijkertijd een eer voor PROCES om daarvan deel te mogen uitmaken.

Verhuisdozen met oude jaargangen van PROCES (foto: Bastiaan van Vliet)

Jaap van Vliet

Depot Gevangenismuseum in Veenhuizen (foto: Bastiaan van Vliet)

